

Deniz Pişkin
Ardahan Vali Yardımcısı

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Fransa'daki Türkiye Algısı

(Fransa'nın Üyelik Konusundaki Muhalefetini Aşmak İçin Nasıl Bir Etki Stratejisi?)

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik müzakereleri 2005 yılından beri açık şekilde yürüyor olsa da, Türkiye ile Avrupa ülkeleri arasındaki ilişkiler zor ve sorunlu bir görüntü veriyor. Son yıllarda Fransa, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine muhalif olan cephenin öncüsü olarak duruyor ve Türk ve Fransız hükümetleri arasındaki ilişkiler buna paralel şekilde sertleşiyor.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'yle bütünleşme süreci hemen hemen tüm üye devletler nezdinde önemli tartışmalara, belli bir taraftan yana pozisyon almalarına ve siyasi manevralara sebep oldu. Daha da fazlası, bu tartışma sık sık ülkelerin iç siyasi meseleleri için istismar edildi ve pragmatist anlayış çerçevesinde politik bir enstrüman olarak kullanıldı. Olayın özgünlüğü, Türkiye'nin üyelik için bu kadar uzun zaman bekle-

yen tek ülke olmasında ve konunun Avrupalı yöneticilerde olduğu kadar her üye devletin kamuoyunda da oldukça hararetli ve tutkulu tartışmalar uyandırmasında yatıyor.

Daha çok politikacıların söylemlerinde ve medyada yer aldığı şekliyle bilinen Fransa'daki Türkiye imajı, oryantalist ve anakronik önyargılarla örülüdür. Türkiye adına ortaya konulan bu temsiller ülkenin son yıllarda yaşadığı değişimi yansıtmaktan bir hayli uzaktır. Türkiye'nin yapması gereken, AB'nin bir parçası olmayı başarabilmek için sosyal ve yapısal düzenlemelerde önemli çabalar sarf etmektir, yoksa Türkiye, uluslararası çapta ve özellikle Yakın ve Ortadoğu'da etkin bir devlet olarak, zaten Avrupa bölgesi için reel ve potansiyel bir ortak olduğunu ortaya koymuştur. Diğer taraftan, Fransız ve Türk kamuoyları temelde birbirlerine düşman gözüküyor, fakat hükümetler uzlaşmacı bir dil

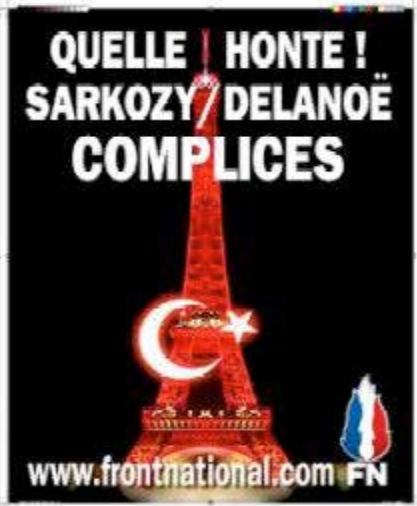
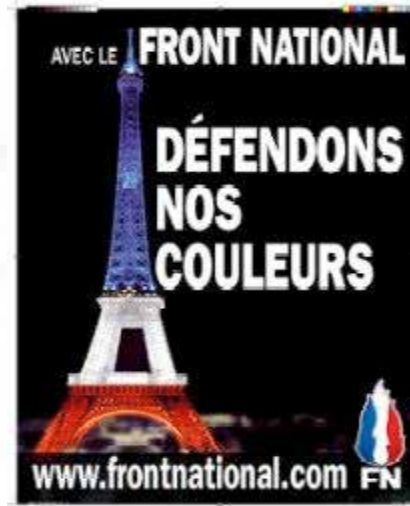
kullanmayarak çatışmacı iklimi sürdürüyorlar.

Bu çalışma için hareket noktamız, Türkiye'nin aynı anda hem Fransa'daki imajını restore etme hem de özellikle sivil toplum düzeyindeki ikili diyalog kalitesini iyileştirme yöntemi üzerinde yeterince detaylandırılmış ve eklemlenmiş bir iletişim vizyonuna sahip olması gerektiğine inanmamızdır. Bunu başarabilmesi için Ankara'nın yeni bir iletişim politikasına ihtiyacı var: Türkiye'nin bugüne kadarki iletişim yöntemi; son derece betimlenmiş, bir hayli resmi, katı, esneklikten uzak ve tamamen resmi diplomatik kanallardan hiyerarşik bir şekilde kontrol edilen bir görüntü veriyor (daha çok dayatılan bir takım söylem ve sloganların tekrarı niteliğinde bir iletişim modeli demek daha açıklayıcı olabilir). İşte tam da bu bakış açısından hareketle, Türklerin, Fransızların rağbet etmediği resmi iletişim yollarına yeni alternatifler bulması gerektiğini söylemek uygun olacaktır. Bu yeni alternatif iletişim kanalları esnek, tepkisel (reaktif) ve etkileşimsel (interaktif) bir diyalog elde etmeye imkân verecek şekilde işletilmelidir.

Fransa Türkiye'nin AB üyeliğine neden karşı?

Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinin farklı aşamalarını oluşturan kararların ağır ve yavaş işleyişini değerlendiren, aynı zamanda Fransız muhalifliğinin çok faktörlü ve çok bileşenli bir muhaliflik durumu olduğunu da gördük. Fransızların, özellikle ulusal egemenci sağcılarının ve aşırı sağ milliyetçilerin Avrupa'ya karşı genel yaklaşımları bu belirleyici faktörlerden sadece biri. Çünkü Ankara'nın Birliğe dâhil edilmesi bunlar tarafından ulusal kimlikleri ve Avrupa kimlikleri için bir tehdit olarak algılanmaktadır.

Birliğin ilk Müslüman devleti olacağı ve birliğe katılması halinde gerçek-

leşeceğinden korkulan, Türkiye'den Avrupa'ya doğru büyük göçmen akını, Türkiye'nin Birlik üyeliğine karşı duyulan korkuların en önemli faktörlerinden biri oldu. İnsan hakları ve bilhassa Ermeni sorunu da aynı şekilde Fransızların Türkiye'ye karşı çekincelerinin yadsınamaz nedenlerinden biri gibi görünüyor.

Bir başka faktör, Türkiye'nin Birliğe üye olması halinde demografik ağırlığı nedeniyle birlik içindeki dengeleri değiştireceği yönündeki çekinceden kaynaklanıyor. Eğer Türkiye birlik üyesi olursa, 2015 perspektifinde 80 milyonluk nüfusuyla Birliğin en büyük ve en kalabalık ülkesi konumuna gelecek. Dolayısıyla Türkiye, Birlik bünyesinde Avrupa projesinin kurucusu konumundaki Fransa gibi bir ülkeden siyasi olarak daha üstün bir ağırlığa sahip olacak.

Nihayetinde, Fransa'da "Türk şüpheliliği" belli bir huzursuzluk ve tedirginlikle siyasi bir bölünme ve ayrışmanın semptomu olarak belirliyor. Türk sorunu bağlamında, Türkiye'nin demografik ağırlığının beklenen bir sonucu olarak göç faktörü bir yandan kimlik sorununa bağlanırken, diğer taraftan Fransızların aynı zamanda istihdamını, sosyal kazanımlarını ve refahını tehdit eden ekonominin global dönüşü-

müne ve küreselleşmeye karşı artan tedirginliklerine de bağlanıyor.

Halen, İslam kaynaklı dini fanatizm etkisi altında yaşayan veya modern olmayan bir devlet görünümü şeklindeki basmakalıp Türkiye tiplemesinin batılı mantalitelere geçerli olduğunu görüyoruz. Türkiye'nin sadece Fransa'daki değil, Avrupa'nın bütünü üzerindeki imajı, karşılıklı bilgisizliklerden ve yeteri kadar tanınmamaktan ileri gelen önyargılardan oluşuyor. Anakronik temsillerle beslenen ve gün geçtikçe realiteden biraz daha uzaklaşan bu imaj, Avrupa Birliği'yle ve bilhassa Fransa'yla gelişen özellikle ekonomik düzeydeki ilişkilere rağmen varlığını sürdürüyor.

Farklı kültürel ve dini değerler Avrupa için bir çelişki mi?

Çalışmalarımız boyunca açıklamakta zorlandığımız ve bize ilginç gelen bir noktayı paylaşmakta fayda görüyoruz: Bu, "inanç" faktörünün, başka deyişle dinsel ve kültürel farklılıkların Avrupalı kimliği bağlamındaki yeri ve rolüyle ilgili.

Niçin? Çünkü bize göre burada bir çelişki söz konusu ve bu çelişki aynı zamanda AB çerçevesinde inanç faktörüne atfedilen önemle ilgili olarak bu konudaki bir Fransız öz-

günlüğünü de gözler önüne seriyor.

Nasıl? 2000 yılının Mayıs ayında Fransa'da Sofres taşra gazetele-ri grubu tarafından "Fransızlar ve Avrupa" konulu kamuoyu araştır- masında, görüşülen kişilere diğer soruların yanında şu soru da sorulu- yor : "Size göre Avrupa Birliği bün- yesindeki farklı ülke vatandaşlarını birbirine yakınlaştıran en önemli şey nedir?" (yüzdeler toplamı 100'den fazladır, görüşülen insanlar birçok cevap vermişlerdir).

Buna göre buradan oldukça açık bir sonuca varıyoruz: Fransız ka- muoyu çoğunlukla din faktörünü, AB'nin bir Hristiyan kulübü olduğu yönündeki genel düşüncenin ak- sine Avrupa toplumunun ve ulusal toplumun bir çimentosu olarak gör- müyor. Dahası, başka bir ankette, araştırmaya katılan Fransızların yüz- de 71'i toplumu oluşturan bireylerin farklı ırk, din ve kültürlerden olma- sını o toplum için olumlu görüyor. (E. Thalhammer, V. Zucha, E. En- zenhofer, B. Salfinger et G. Ogris "Avrupa Birliği'ndeki azınlık grupları tutumları", teknik rapor (SORA), mart 2001).

	%
Ortak pazar	49
Euro'nun uygulanması, tek para birimi	47
Demokrasi değerleri- demokratik değerler	37
Avrupa Birliği kurumları	22
Yaşam standardı	21
Ortak kültür	19
Ortak tarih	17
Ortak inanç	7

Fransızların gerçekten çok evren- sel ve demokratik ve aynı zaman- da çağdaş ve Avrupa değerleriyle tamamen bağdaşır nitelikteki bu yaklaşımını göz önünde bulundur-

duğumuzda, Türkiye'nin AB'ye dâ- hil edilmesi söz konusu olduğunda Fransızların kültürel olarak dışlayıcı ve yeterince kapalı bir konuşlan- ma içine girmelerini bu yaklaşımla bağdaştırmak gerçekten çok zor. 2011 yılında Türkiye'nin AB'ye dahi edilmesine yönelik Fransa'daki po- püler reddin her şeyden önce dini ve kültürel farklılıkların algılanışı üzerine inşa edildiğini varsaydığımı- zda, bu sonuca ulaşıyoruz. Yine Fransa'da 2011 yılında TNT-Sof- res grubu tarafından Canal+ için gerçekleştirilen "Türkiye'nin AB'ye üyeliği ve Fransızlar" konulu an- kette, Türkiye'nin üyeliğine sıcak bakmayan Fransızların arasından neredeyse her iki kişiden biri (% 44) AB üyesi ülkelerle Türkiye arasında çok fazla inançsal/dinsel ve kültü- rel farklılıklar olduğunu varsayıyor. Yine katılımcıların üçte biri (% 38) Türkiye'nin coğrafi olarak Avrupa topraklarında bulunmadığını dü- şünüyor. Siyasal ve sosyal sorunlar ikinci sırada geliyor: katılımcıların % 32'si demokrasinin yeterince gözetilmediğini, % 27'si AB içinde yeterince ülke olduğunu, % 24'ü AB üyesi ülkelere yeni bir göçmen dalgası olabileceğini ve nihayet % 22'si ise Türkiye'nin Ermeni soru- nu ve Kıbrıs sorunu gibi uluslara- rası sorunlar üzerindeki tutumunun tatmin edici olmadığını düşünüyor. Ekonomik nedenler en son sırada bulunuyor: Sorgulanan Fransızların % 16'sı Türk ekonomisinin yeterince dayanıklı ve güçlü olmadığını düşü- nüyor.

Bir model önerisi: Kazan- Kazan Modeli

Türkiye'nin Fransa'daki algılanış biçiminin, ülkemizin özellikle Ya- kındoğu ve Ortadoğu başta olmak üzere tüm küresel çatışmaların çö- zümlemesinde aktif ve meşru bir şekilde söz sahibi olduğu uluslara- rası sahnedeki pozisyonuyla uyuş-

madığını görüyoruz. Çünkü evvela Türkiye, ekonomik ve politik bağ- lamda küresel düzeyde söz sahibi ülkeler kulübünün bir üyesi ve bun- dan başka AB'yle bütünleşme ira- desini, pek güçlü olmasa da, elinde bulunduruyor. Bu konuda yol alma- sı ve kendi imajını iyileştirmek adına AB'yle bütünleşme arzu ve çalış- malarını sadece politik zeminlerde değil, Avrupa toplumunun kolayca değebileceği alan ve platformlarda da işlemesi gerekiyor. Ankara, her ne kadar Fransa'da kendine olumlu yaklaşan, düşmanlık beslemeyen ve hatta sempatiyle yaklaşan muha- taplara sahip olsa da, yine de ihti- şamlı ve başarılı bir diyalog kurmak için sadece siyasi çevrelerle değil, aynı zamanda sivil toplumla da yeni ilişkiler geliştirmek zorundadır.

İki ülke arasındaki siyasi muhalefet, çatışma anlamı içerisinde popüler tartışma atmosferini de besliyor, du- rum medya tarafından iyice sündü- rülüyor ve bu zehirli atmosfer arada- ki uçurumu daha da derinleştiriyor. Oysaki Türkiye ve Fransa çok geniş bir işbirliğine giderek önemli kaza- nımlar elde edebilirler. Son yıllar- da düşüşte olan Fransa, yükselişte olan Türkiye'den kendine büyük ve önemli bir ekonomik ve diplomatik ortak yaratabilirse her alanda ka- zançlı çıkacaktır. Diğer taraftan Tür- kiye, Avrupa pazarına, hem politik hem ekonomik anlamda daha derinlemesine yatırım yapabilir; bunun yanında AB'ye üyelik konusu, yasal ve kurumsal manada, ona şu anda Avrupa'da uygulanmakta olan de- mokratik kurallar manzumesinden ve yapısal çerçeveden yararlanma imkânı verecektir. Böylece Türkiye hem kendi vatandaşlarının hayat şartlarını hem de tüm dünya ülkeleri gözündeki kredisini iyileştirebilir.

Bu perspektiften bakınca, Türklerin Fransa'yla sağlıklı bir iletişim kura- bilme adına yeni iletişim araçları

keşfetmesi, ülkelerinin olumlu ve farklı imajlarını yaymaya imkân tanıyacak şekilde her düzeydeki toplumsal mübadeleleri çoğaltması ve yoğunlaştırması zorunludur. Bu durum Türkiye'nin Avrupa yönelimini öteki ülkeler gözünde de canlı tutacak ve hiç olmazsa kısa vadede Avrupa Birliği'yle kültürel, siyasal ve tarihsel bir yakınlık kurulmasına imkân tanıyacaktır.

Fransızların ve Avrupalıların Türkiye hakkında sahip olabilecekleri vizyonu değiştirmeye olanak tanıyacak güçlü bir etki stratejisi için, yeni mesajlar yayacak ve farklı aktörlerin işin içinde olmasını sağlayacak geniş ölçekli bir iletişim stratejisini kurmak gerekir. Eğer ki bu iletişim yöntemi Türk resmi kurumları ve kamu olanaklarıyla başlatılıp desteklenmek zorunda olsa bile, sivil toplumun mutlaka bu sürece kalıcı şekilde dâhil edilmesi ve gerçekleştirilecek eylemsel çeşitliliklerin, üyelik sorunu dışındaki kültürel, sınırsal, tarihsel, toplumsal ve hatta jeopolitik alanlara yönelik olması için dar politik çerçeveden çıkması gerekir. Üyelik konusundaki ikili siyasal ilişkileri dışlamak elbette ki söz konusu değil, fakat bunu daha ziyade kendi bağlamı içerisinde ele almak ve diğer türlü ikili ilişkilerle desteklenmediği ve zenginleştirilmediği sürece tek başına belirleyici olamayacağını kabul etmek gerekir.

Türkler Fransız toplumu içerisinde birçok düzeyde hareket ederek ve muhataplarını çeşitlendirerek kendilerine rahatça bir yer edinebilirler; Fransızlar Türklere karşı bu zamana kadar hep meraklı ve ilgili kaldılar. Şimdiye kadarki Türk-Fransız ilişkilerinde hâkim olan siyaset, jeopolitik ve diplomasi konuları bundan böyle farklı bir şekilde ele alınabilir: çatışmasız bir süreç öngören bu yeni yapılanmadan uluslararası meseleler üstünde şimdiye kadar

görülmedik bir ortak tavır ve pozisyon belirleme imkânı doğabilir. Bunun için sadece enformasyon kanallarını değiştirmek yetmez, bu kanalları çeşitlendirmek de gerekir. Modern bir Türkiye'yi ilgilendiren mesajların daha büyük halk kitlelerine ulaşabilmesi ve böylece Fransa'daki Türkiye imajını yavaş yavaş ama derinlemesine değiştirebilmesi için çok çeşitli kanallardan iletilmesi gerekir. "Fransa'da Türk Mevsimi" örneği bu anlamda yeterince ispatlayıcıdır. Sadece başkent Paris'te değil, tüm ülke kapsamında organize edilen 400'ün üzerinde etkinlik sayesinde, birkaç ay gibi kısa bir zaman içerisinde basın ve entelektüel çevreler, yerel yönetimler ve derneklerle diyalog kurabilmek ve yeni ikili mübadelelerin temel prensiplerini oluşturabilmenin mümkün olduğu görüldü.

Ayrıca bu diyalogu güçlendirmek ve sürekli kılmak için, iki ülke arasındaki ilişkilerde başlıca aktörler olarak duran ve rakip değil ortak/dost bir Türkiye düşüncesini kalıcı olarak yerleştirebilecek olan akademik ve ekonomik çevrelerin bu sürece mutlaka şekilde dâhil edilmeleri gerekir. Öyleyse istekli, iyi düşünülmüş ve uzun vadede detaylandırılmış bir etki stratejisi vasıtasıyla, fakat küçük

dokunuşlarla, yeni bir mesajın taşıyıcıları seviyesinde hareket ederek ve muhataplarını değiştirerek Türkiye'nin Fransa'daki imajını değiştirmek mümkündür diyebiliriz.

Kapıyı Açan Maymuncuk: Diyalog

Fransa ve onunla birlikte Avrupa, Türkiye'nin laiklik ve demokrasi alanındaki yetersizliklerini tüm kamuoyunun gözüne sokarcasına abartılı işliyor. Bu yapısal ve temel engellerin ötesinde, yine de Fransa'yla birlikteliklerle ve mübadelelerle harmanlanmış uzun ve ortak bir tarih mevcut. Bugün dünya ölçeğinde yeniden vazgeçilmez bir güç olma yolundaki Türkiye, durağanlaşma ve gerileme halindeki Avrupalı güçlere eşit bir seviyede konuşlanıyor. Önemli derecede bir ekonomik partner ve jeostratejik aktör olarak Türkiye'yi artık ne görmezlikten gelmek mümkün ne de küçük görmek. Buna rağmen Türkiye ve Fransa bu bilinçle hareket etmiyorlar diyemsek bile, en azından bu ayrıcalıklı bağları karşılıklı bir tanıma ve işbirliği niyetiyle sahiplenmek ve güçlendirmek adına pek isteksiz görünüyorlar. İki ülke liderleri arasındaki pratik ve söylem yanlışlıkları, zaten bugüne kadar arzu edildiği şekilde olmayan Türkiye imajına daha da

çok zarar getirecek kesin bir kayıtsızlık hali doğuruyor.

Diğer taraftan, Türkiye anlaşmazlık konuları üzerindeki duygusal ve heyecanlı reaksiyonlarını ölçülü göstermelidir. Gerçekten de, birçok kereler Türkiye Fransa'ya olan tepkisini çok sert gösterdi ve bu durum Fransız kamuoyunu Türkiye'nin agresif bir ülke olduğu inancına sürükledi. Bu durum Türkiye hakkındaki klişeleri canlı tuttuğu gibi, karşıdakinin bizi tanıma cesaretini de kırıyor. O halde Türkiye Fransa ve Avrupa'ya karşı resmi söylemini yumuşatmalı ve özellikle Ermeni sorunu ve Kıbrıs sorunu gibi bazı ihtilaflı konularda geliştirdiği ve bugüne kadar uygulamakta olduğu klasik mantıksal reaksiyon gösterme tepkiselliğinden çıkmalıdır. Fransızlar sözde Ermeni "soykırımı" inkârını suç sayan son yasa tasarısı girişiminin Fransız Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında Türklerin göstermiş olduğu tepkinin şiddeti karşısında şoke olmuş durumdadılar. Fransız kamuoyu ise bu konu üzerinde Türk hükümeti tarafından uygulanmakta olan baskıya karşı son derece duyarlı. Türkiye, büyük bir ülkeye yakışır şekilde, Fransa'nın içinde bulunduğu özgün şartları da göz önünde tutarak ve soğukkanlılığını muhafaza ederek, diplomatik tavır geliştirmeye mecburdur. Uluslararası ilişkilerde ve uluslararası diplomaside duygusallığa yer olmadığı, bu tür davranışların ülkelerin ulusal çıkarlarına her zaman için potansiyel zarar getirebileceği, bu nedenle büyük ve saygın ülkelerin tüm tepkilerini diplomatik teamüller ışığında dile getirdiği bilinen bir gerçektir.

Bu yüzden tüm bu araştırmalarımız, mülakatlarımız ve analizlerimiz sonucunda Türkiye'nin iletişim kurma yönteminde daha etkili olması gerektiği kanaatine ulaştık. "Büyük

Ülke" olarak Türkiye, kendi sınırları dışındaki imajını modifiye edebilmek ve bunun kontrolünü sağlamak için diyalogdan yana bir girişimi ve hareketliliği başlatma sorumluluğunu almalıdır. Bunu en iyi şekilde yapabilmek için, yeni bir etki stratejisi hazırlamalıdır, bu strateji sayesinde sadece ülke gerçeklerine uygun mesajlar değil, aynı zamanda gerek Fransa'da gerekse başka ülkelerde yönelinen muhataplara da uygun mesajlar gönderebilecektir. Gerçekten de, Avrupa ve Fransa'yla ortak noktalarını ve kozlarını ön plana koyma zorunluluğuyla birlikte, Türkiye hiç olmazsa Cumhuriyet'in laik, çoğulcu ve demokratik yönlerini güçlendirebilir. Avrupa ve Fransa'da tanıtılan Türkiye, Türklerin gündelik hayatta yaşadığı Türkiye gerçekleriyle örtüşmüyor. Bu tanınma yetersizliği her iki tarafın da çıkarlarını çölleştirmektedir.

Fransa, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne dâhil edilmesine karşı yürütülen muhalefetin Avrupa'daki şefi konumundaki bir ülke olarak, oluşturulacak bu yeni nesil etki stratejisinin ilk hedefi olmalıdır. Söz konusu olan Türkiye'nin pozitif ve modern imajını onlara gösterebilmektir, bu imaj sadece üyelik sürecine yönelik zorluklara ve sıkıntılara cevap vermekle sınırlı olmamalı, Türkiye'nin uluslararası platformlardaki yeni konumuna da uygun düşmelidir. Ayrıca şimdiye kadar kurumlar ve daha çok siyasiler arasındaki diyalog sürecinin zeminini, fikir tartışmalarının, diyalogun ve her türden mübadelenin dışında tutulan her iki ülke halkının, sokaktaki insanın zeminine yaymalıdır. Bugün Fransa'da yaşamakta olan 500 bin kişilik bir Türk toplumuna rağmen, Türkiye Fransa'da yok. Fransa'daki Türk toplumu ne yeterince görünür ne yeterince temsil edilir durumda ve bu durum, zaten daha önceden geleneksel ve çok eski klişe motiflerle

boyalı ve bezeli Türkiye imajını da daha da kötü bir duruma getirmektedir.

Türkiye istediği amaca temel unsur diyalog olan bir iletişim politikası yoluyla varabilir. Türkiye'nin bu diyalog yöntemini tesis etmek ve Avrupa devletleri üzerindeki arzu edilen etkiyi yaratmak için neye ihtiyaç duyduğu ortadadır: Maksimum kitleye yayılmış, iyi düşünülmüş ve organize edilmiş bir iletişim politikası marifetiyle bu etkiyi oluşturmak, belirginleştirmek ve geliştirmek için belli sayıda etken ortaya koyabildik; bu yaklaşımın temel nosyonu diyalog olarak kalacaktır. Fakat bugüne hâkim olan diyalog anlayışı, gerçekten de halen içi tam olarak doldurulamamış ve her halükarda tam olarak kurulamamış, kesintili, yıpranmış ve çarpık bir diyalog havası uyandırmaktadır. Bu diyalog türünü sağaltmak için, sivil topluma dokunma zorunluluğu vardır: fikir tartışmalarını politikacıların siyasal ve seçim kazanma odaklı dedikodularının kapsamından çıkarmak; siyasetçilerin ve medyanın aracılığına gerek kalmaksızın direk olarak kamuoyuna ulaşabilmek adına tüm ülke toprakları üzerinde mübadele ve diyalog yürütmek; farklı polemik konuları ve yeni alanlardaki değişimlerin kapsamını genişletmek yapılması gerekenlerden bazılarıdır. Sanatsal ve kültürel sektörler ortak projelerin montajı ve ivedi bir işbirliği için en uygun görünen alanlardır, ama bunlardan başka dışlanmaması gereken çevreler de var: entelektüel çevreler ve onların akademik subasmanları, dışarıdaki kendi meslektaşlarıyla geniş ilişkiler sürdürerek kamuoyu oluşturulmasına katkı sunma anlamında vazgeçilemez muhataplar olarak durmaktadırlar. İş çevreleri ve onların bağlantıları, ticaret odaları, meslek dernekleri vb., kendi ortaklıklarını destekleyecek bir üyeliğe sıcak ba-

kan çevreler olarak, Türkiye'nin dinamik ve pozitif imajının yeni elçileri olacaktır.

Öncelikli hedeflere gelince, kendi bütünlüğü içerisinde sivil toplum arasından, işbirliği ve diyalogun gelecek aktörleri olarak gençleri; önemli değişimlerin, söylemlerin ve olayların çok büyük merkezileşme göstermesi sonucu, gösterilerin ve fikir tartışmalarının dışında kalan taşra yaşayanlarını ve son olarak kendi menfaatlerini ve politikalarını gündeme getirme ve görünür kılma yönünde kulis çalışmaları yapabilen, ulusal düzeyde ve Avrupa bağlamında müdahil olabilen diğer lobi ve aktif ağları sayabiliriz. Aynı şekilde, Fransa'daki Türk topluluğunun aktif olan kısmını da eklemeliyiz, eğer kendi durağanlıklarından ve saklı sığınaklarından çıkabilirlerse, Fransa'da Türkiye lehine ekonomik, sosyal ve özellikle kültürel olmak üzere her alanda açıkça müdahil olabilirler. Kuruluş amaçlarıyla doğru orantılı olarak, tüm sivil toplum kuruluşları, genellikle hedeflerine ulaşmayan resmi etkinliklerden farklı şekilde, önemli bir canlandırıcı ve caydırıcı gücü olan aktörler olarak değerlendirilmelidir. (...)

Sonuç

Türkiye bu negatif algılamayı değiştirebilir mi? Bunu yapmak için, söz konusu olan bir yandan Türkiye'nin

dünyadaki yerine uygun düşecek yeni bir iletişim modelinin aktörleri ve gereçlerini tanımlamak, diğer yandan verilecek mesajın içeriği ve doğasını belirlemek ve son olarak da amacını gerçekleştirmek için yöneleceği muhatapları yeniden çerçevelemektir.

Türkiye-Fransa ilişkileri hiçbir zaman Sarkozy döneminde olduğu kadar soğuk ve gergin olmamıştı. Devlet Başkanlığının sosyalist Hollande'a geçmesiyle birlikte ilişkilerde belli oranda bir yumuşama gözlenmişse de, henüz arzu edilen noktadan bir hayli uzak olduğunu belirtmek gerekir. Yine de yakın tarihimize bakınca, Fransa'da durumun her zaman bu şekilde olmadığını görürüz: Charles de Gaulle, François Mitterrand, Jacques Chirac gibi devlet adamlarının da aralarında bulunduğu belli bir kesim, bazı kereler yapılması kaçınılmaz olan ani politik manevraların da bir sonucu olarak Avrupalı bir Türkiye'nin kazanımlarını övmüştü. Buna rağmen, bugün, batılı güçleri ciddi şekilde sarsan ekonomik krizin önce belirivermesi ve daha sonra genişlemesiyle birlikte, burada Türkiye nezdinde vücut bulan "öteki" figürü, Fransız vatandaşlarının her iki tarafı için de karlı ve aktif bir işbirliği umudunu beslemek yerine, geleceğe yönelik belirsizliklere karşı duydukları korkuları beslemeye hizmet etti.

Diğer taraftan, tüm Avrupa dünyasını ve belli bir ölçüde de Türk dünyasını etkisi altına alan ekonomik kriz, nüfusun endişelerini ve kızgınlıklarını daha da körükledi; "öteki"ne karşı daha kapalı ve korunmacı bir tavır benimsendi; kültür ve inanç farklılığı bu durum üzerinde daha belirgin bir rol oynadı. Türklerin Müslüman oluşu, ülkenin AB'ye üyeliği halinde farklı inanca mensup bir sığınmacı istilası tehlikesini argüman olarak kullanan muhalif kanadın en önemli muhalefet tezlerinden biri oldu. Bununla birlikte, bu sorun reel engellerden ziyade iç politik mücadelelere de tekabül etmektedir. Eğer göç ve İslam korkusu, Fransa'da önce siyasetçilerin söylemleri çerçevesinde şiddetleniriliyor ve ardından da medyada tekrarlanıyorsa, bu fenomene anlaşılabilir bir korumacı eğilim ve zor bir konjonktür dahilinde yaklaşmak gerekir. Bu yaklaşım türünün hiç olmazsa kriz zamanlarında nispeten meşru görülebilmesi mümkün olmakla birlikte, aşılabilir olmadığını vurgulamak lazım. Tam tersine, bu durum Avrupa'nın kurucu üye ülkeler grubu dışına doğru büyümeyi seçmesinden bu yana şimdiye kadar olmadığı şekliyle yeniden tanımlanmasına ve kendini sorgulamasına zemin hazırladı ve bunu başlattı.